

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Найважливішим якісним показником суспільного виробництва є його ефективність. У найзагальнішому плані ефективність означає ефективний розвиток кожної зі сфер суспільного відтворення (безпосереднього виробництва, обміну, розподілу і споживання), або народногосподарську ефективність, нерозривно пов'язану з рухом сукупного суспільного продукту, тобто ефективність виробництва цього продукту, ефективність його обміну тощо [2].

Ефективність визначається відношенням результату (ефекту) до витрат, що забезпечили його отримання. Ефективність розкриває характер причиннонаслідкових зв'язків виробництва. Вона показує не сам результат, а те якою ціною він був досягнутий. Тому ефективність найчастіше характеризується відносними показниками, що розраховуються на основі двох груп характеристик (параметрів) – результату і витрат. Це, втім не виключає використання і абсолютних значень вихідних параметрів.

Конкретнішими показниками економічної ефективності є продуктивність праці, матеріаловіддача і матеріаломісткість продукції, економічна ефективність капітальних вкладень, нової техніки, енергомісткість продукції та ін. Ефективність може визначатись як результативність системи, що виражається у відношенні корисних кінцевих результатів її функціонування до витрачених ресурсів.

На формування та використання виробничого потенціалу підприємства впливає ряд чинників. Вітчизняні науковці поділяють усі чинники на дві групи [1; 2]:

1. Чинники, що впливають на виробничий потенціал. До цих чинників відносять: якість предметів праці; структура основних виробничих фондів; рівень прогресивності технологій; продуктивність технологічного обладнання; рівень спеціалізації підприємства; рівень організації праці та виробництва; рівень інвестиційних капіталовкладень.

2. Формуючі чинники. До яких відносять: номенклатура, асортимент та якість продукції; кількість встановленого обладнання та його використання; прогресивні технологічно-економічні норми продуктивності використання.

Також чинники впливу на виробничий потенціал можна розділити з урахуванням напряму впливу на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх чинників доцільно віднести [1]:

- стан технологічного обладнання (вік обладнання, його стан, технічні характеристики, технічний рівень, моральний і фізичний знос основних фондів);
- рівень технічного оснащення (рівень механізації, автоматизація виробництва);
- інноваційний рівень підприємства (впровадження науково-технічних розробок у виробництво, вдосконалення і модернізацію техніки, впровадження принципово нової техніки, рівень використовуваної техніки);
- економічна ситуація на підприємстві (фінансові можливості підприємства);
- стан виробничих потужностей (забезпеченість потужностями, забезпеченість виробничими площами);
- рівень кадрової політики (стабільність та висококваліфікований рівень колективу, працездатність управлінського апарату, працездатність інженерного корпусу, професійна підготовка персоналу, мотивація праці).

Натомість вплив зовнішніх чинників варто розділити на мікрорівень або ж рівень підприємства, та макрорівень або ж національний рівень. Важливо зазначити, що чинники як макро- так і мікрорівня мають неабиякий вплив на виробничий потенціал підприємств [1].

У підсумку зазначимо, що загальна ефективність роботи підприємства залежить від ефективності використання його потенціалу, зокрема виробничого. На сьогодні в наукових колах немає єдиного підходу до класифікації чинників впливу виробничого потенціалу. Однак зазначимо, що більшість науковців поділяють їх на внутрішні та зовнішні. До зовнішніх чинників впливу відносимо: державну економічну політику; стан внутрішнього та зовнішнього ринків; стан правової бази підприємницької діяльності; стан фінансово-кредитної системи держави. До внутрішніх чинників належать конкуренти, споживачі, посередники, контактні аудиторії, постачальники, партнери та їх діяльність.

Література:

1. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств. Регіональна економіка. 2020. № 3. С. 48-56.
2. Куник О. В. Механізм управління виробничим потенціалом. Управління розвитком. 2022. №22. С. 37-39.